

۲۰۱۸/۱۲/۲۳

خلیل روشنگر

ترمپ بر استراتژی خود پا گذاشت

دونالد ترمپ، رییس جمهور امریکا، در دستوری به مقام‌های نظامی این کشور خواستار خروج بخشی از نظامیان امریکایی از افغانستان شده است. آقای ترمپ این دستور را در شرایطی صادر کرده است که جنگ در افغانستان با تمام قوت آن در جریان است. به دلیل آنکه بیشتر قرار بود صدها نیروی تازه نفس امریکایی برای افزایش فشارهای نظامی بر گروه طالبان وارد افغانستان شوند، این دستور کاملاً غیر مترقبه و عجیب عنوان گرفته است. از جانب دیگر، پنتاگون در اوایل قوس امسال اعلام کرده بود که امریکا هیچ پروگرامی برای خروج سربازانش از افغانستان ندارد؛ در حالی که این دستور ترمپ با فاصله زمانی تقریباً ۲۰ روز خلاف آن را ثابت کرد.

در استراتژی دولت ترمپ در قبال افغانستان گفته شده بود که فشارهای نظامی به موازات فشارهای سیاسی در برابر گروه طالبان افزایش می‌یابد. بر اساس این استراتژی می‌بایست امریکا نیروهای تازه نفس زیادی به افغانستان اعزام می‌کرد و برای درهم کوبیدن جنگجویان طالبان از آنها کار گرفته می‌شد. آقای ترمپ گفته بود که «اولویت سربازان امریکایی در افغانستان این خواهد بود تا گروه طالبان و دیگر گروه‌های تروریستی را هدف قرار دهند.» وی همچنان افزوده بود که امریکا جدول زمانی از پیش تعیین شده برای حفظ و یا خروج سربازانش از افغانستان ندارد و این مسأله را شرایط عینی افغانستان تعیین خواهد کرد. آقای ترمپ در بخشی از سخنان خود در مورد استراتژی امریکا در قبال افغانستان تصریح کرده بود که «دشمنان امریکا» نباید از برنامه این کشور آگاهی حاصل کنند و نباید انتظار بکشند که امریکا از افغانستان بیرون می‌شود. این روشن‌ترین موضع امریکا در قبال افغانستان در دوره آقای ترمپ بود که به آن اشاره شد.

اما آیا هدف این استراتژی برآورده شده است؟ به دلیل آنکه دونالد ترمپ گفته بود دولت وی هیچ برنامه‌ای از پیش تعیین شده در خصوص افزایش شمار سربازان و یا کاهش آنها در افغانستان ندارد، تصمیم تازه وی موجه است. اما در عین حال، این تصمیم مشروط شده بود به وضعیت عینی افغانستان، که از این منظر می‌تواند ناموجه و غیر واقع‌بینانه تلقی شود. زیرا در حال حاضر آتش جنگ در اکثریت ولایت‌های افغانستان زبانه می‌کشد و در بعضی از ولایت‌ها حتا داغتر نیز شده است. دستور ناگهانی ترمپ برای خروج نیمی از نیروهای امریکایی از افغانستان، نشان از آن دارد که دولت وی یا این واقعیت دردناک افغانستان را نمی‌تواند ببیند و یا اینکه برایش از اهمیت چندانی برخوردار نیست. شاید هم این یک تلاش تاکتیکی برای آن است که گروه طالبان را ترغیب کند تا گامی در زمینه آشتی با دولت افغانستان بردارد. در هر حالتی این تصمیم ضمن آن‌که متناسب با واقعیت‌های

افغانستان نیست نمی تواند گروه طالبان را از کوه‌ها پایین بیاورد و یا روی اراده این گروه برای جنگ با نظامیان خارجی و افغان دچار تغییر شگرف کند.

از جانب دیگر، تلاش‌های امریکا در زمینه صلح افغانستان نیز به پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نرسیده است. گروه طالبان تا هنوز از همان موضعی سخن می گوید که در گذشته گفته است. سخن این گروه آن است که نیروهای خارجی از افغانستان بیرون شوند و به این گروه میدان داده شود تا دولت ایده آل خود را بنا کند. مسلم است که دولت ایده آل این گروه، همان «امارت اسلامی» که کمترین اهمیتی به ارزش‌های دیموکراتیک، حقوق بشر، حقوق زنان و آزادی‌های مدنی و سیاسی مردم قایل نیست. از این منظر، تخلیه افغانستان از سوی نیروهای خارجی، می تواند برای افغان‌ها سنگین تمام شود و مشکلات تازه ای را به میان آورد. بنابر این، بدیهی ترین پیامد خروج ناگهانی نیروهای امریکایی و متحدانش از افغانستان، تشدید جنگ‌ها و تعمیق نابسامانی در افغانستان خواهد بود.

امریکا که از زمان حضور نظامیان در افغانستان تاکنون بر تشکیل یک نظام دیموکراتیک و تأمین ثبات در افغانستان تأکید دارد، تاکنون به این هدف نرسیده است. برای امریکا این هدف به دلیلی مهم بوده است که ثبات در افغانستان میتواند به ثبات در منطقه و جهان منجر شود. اما تاکنون این هدف به دست نیامده است و هنوز نیاز به مصارف زیادی است تا به دست آید.

حفظ نیروهای امریکایی در افغانستان برای این کشور مصرف مالی گزافی در بر نخواهد داشت. همچنان تلفات سربازان نظامی این کشور در افغانستان در حدی نیست که منجر به ایجاد نارضایتی در داخل امریکا شود. این مصارف مالی و انسانی در مقایسه با مصارف احتمالی تهدیداتی که از سوی گروه‌های تروریستی فعال در افغانستان در برابر منافع و امنیت ملی امریکا وجود دارد، بسیار اندک و ناچیز است. از این رو، این موارد نیز نمی‌تواند دستور ترمپ مبنی بر خروج سربازانش از افغانستان را توجیه کند و منطقی جلوه دهد.

با توجه به این موارد، دستور آقای ترمپ را می‌توان یک دستور ناسنجیده و غیرمسئولانه و در عین حال به زیان هر دو کشور افغانستان و امریکا تفسیر کرد. با خروج نظامیان امریکایی از افغانستان، اوضاع هرگز به نفع دولت‌ها و ملت‌های این دو کشور تغییر نخواهد کرد. حتا اگر این دستور به منظور باجدهی به گروه طالبان نیز مطرح شده باشد، نمی‌تواند در موضع این گروه تغییر وارد کند و به آینده ثبات در افغانستان کمک کند. در صورت خروج این نیروها - در حالی که دولت افغانستان گفته است این خروج تأثیری بر وضعیت افغانستان ندارد - اوضاع به نفع گروه‌های تروریستی تغییر خواهد کرد و با خروج کامل آن‌ها بی‌ثباتی در افغانستان فراگیرتر خواهد شد. نیروهای امریکایی در کنار آنکه در بخش آموزش و مشورت دهی برای نظامیان افغان مؤثر بوده اند، در جنگ‌ها نیز به صورت قابل ملاحظه‌ای مفید بوده اند. از این رو، خروج آنها ضمن ایجاد اختلال در روند آموزش نیروهای نظامی افغان، به گروه‌های تروریستی مجال خواهند تا برای ادامه جنگ برنامه ریزی کنند و از ادامه فشارهای نظامی در برابر خود، بیمی به دل راه ندهند. و این چیزی است که میتواند به دامنه دار شدن جنگ در افغانستان منتج شود و افغانستان در بدترین شرایط در امر مبارزه با تروریسم و گروه‌های هراس‌افکن تنها بماند.

پایان